

Gemeente als gezin

Preek over Efeziërs 2:19

Te lezen: Efeziërs 2:11-22

Utrecht-Noord, 27 november 1994

In de afgelopen weken ging het in onze gemeente zesmaal over het gezin. We keken als gemeente naar onze gezinnen. Vanmorgen kijken we als gemeente in de spiegel. En wat zien we? We zijn het zelf! We zijn als gemeente zelf een gezin! We lazen het in Efeziërs 2:19: 'Zo bent u dus geen vreemdelingen of gasten meer, ... maar huisgenoten van God.' We zijn huisgenoten van God. In de gemeente ben je bij God thuis. Zoals kinderen bij hun ouders thuis zijn, zoals een getrouwde man en vrouw bij elkaar thuis zijn. De gemeente als gezin... dat is geen vreemde gedachte. Dat is niet ver gezocht. Dat is wezenlijk voor de gemeente: dat de leden met elkaar een groot gezin vormen. Dat zat er al vanaf het begin in. Zo is de gemeente begonnen, tweeduizend jaar geleden: als huisgemeente. In Handelingen 2:46 lezen we over de leden van de allereerste christelijke gemeente, die te Jeruzalem: 'En zij braken het brood bij elkaar thuis.' Zij hielden bij elkaar thuis gemeentelijke samenkomsten. Ze hielden bij elkaar aan tafel liefdesmaal en vierden er het avondmaal. Bij u thuis? Denk aan een gemeente vlakbij uw huis. De brief die Paulus schreef aan Filemon was niet alleen gericht aan Filemon zelf maar ook aan, nu volgen Paulus eigen woorden, '...aan de gemeente die bij u thuis samenkomt.' Filemon was een leider van een huisgemeente die in zijn huis samenkwam. De gemeente is begonnen als huisgemeente. Dat allereerste begin zegt veel over wat de gemeente ten diepste is. De gemeente is een huisgezin. Het gezin van God.

Wat maakt een gezin tot gezin? Hier is veel méér in het spel dan de biologische afstamming. Een kind in een gezin is niet alleen door vader verwekt en door moeder gebaard. Er is méér! Een kind dat met zijn ouders een gezinsband heeft is in liefde verwekt en in liefde gebaard. De gezinsband is een band van liefde. En die gaat over de grenzen van biologische afstamming heen. Er zijn gezinnen met adoptiekinderen. Ouders kunnen evenveel van hun adoptiekinderen houden als van hun biologische eigen kinderen. En adoptiefkinderen kunnen houden van hun adoptiefouders. Wat maakt een gezin tot een gezin? Een band van liefdevolle aanvaarding en zorg! Een gezin bestaat uit mensen, uit ouderen en jongeren, en vroeger hoorden de grootouders er ook vaak bij, die met elkaar vergroeid zijn geraakt doordat ze allen leven van dezelfde liefde en zorg. Een gezinsband groeit. En groei kost tijd. Je moet naar elkaar toegroeien. De band is er niet vanzelf en van meet af aan. Dat komt omdat je je vader en moeder, je kinderen, je broers en zussen niet zelf uitzoekt. Je hoort tot een vriendenkring op basis van je eigen keuze. Je vrienden kies je uit. Met je broers en zussen moet je het doen. Die band moet groeien. Zo is het ook in de gemeente. De gemeente is als een gezin. We spreken niet toevallig God aan als 'onze Vader'. We noemen elkaar niet voor niets 'broeder' en 'zuster'. We hebben elkaar niet uitgezocht.

We zijn niet samen gemeente, omdat we elkaar allemaal zo aardig vinden, omdat we allemaal zo graag dezelfde liederen zingen, omdat we allemaal lid zijn van dezelfde omroepvereniging, omdat we allemaal dezelfde ideeën hebben over 'spreken in tongen' en 'de plaats van de vrouw in de gemeente' en allerlei ethische kwesties. We vormen zelfs met elkaar niet een baptistengemeente, omdat we met elkaar voor de doop op belijdenis van geloof zijn. Hobbyclubs, politieke partijen, actiegroepen en belangenverenigingen kan je op zulke fundamenten bouwen. Maar niet de gemeente als huisgezin van God. De leden van het huisgezin van God horen bij elkaar, omdat ze leven van dezelfde liefde en van dezelfde zorg en aandacht van God. En zoiets moet ook groeien. Het kost tijd. Een gezinsband is een band van jaren samen leven. Een band van jaren...als vader en moeder vijftig of vijftig jaar getrouwd zijn, kun je zien en horen wat ouders en kinderen tot gezin maakt. Ze gaan met elkaar aan tafel. Dat is belangrijk voor een gezin: met elkaar aan tafel. En dan komt op die zilveren of gouden bruiloft het gemeenschappelijk verleden op tafel: oude foto's, dia's of films: 'Weet je nog wel van toen?' In sketches worden grappige of typerende gebeurtenissen uit het verleden opgevoerd. En tenslotte spreekt vader, af en toe een ontroerde stem, een dankwoord waarin hij allerlei uit zoveel jaren de revue laat passeren. Op zo'n zilveren of gouden bruiloft kun je zien en horen wat een gezin tot gezin maakt: jaren van geduld, liefde en leed, jaren van gedulde liefde, zorg en aandacht.

Zo is het ook met de gemeente als huisgezin van God. De leden gaan met elkaar aan tafel: de avondmaaltafel. En het gemeenschappelijk verleden komt op tafel: brood en wijn, sprekend van Jezus verbroken lichaam en vergoten bloed. Onze geschiedenis in een notendop. In beker en op schaal. Dat is de gemeenschappelijke geschiedenis die God en ons en ons met elkaar, tot een gezin samenbindt.

We horen bij God, omdat God ons in liefde als zijn kinderen heeft geadopteerd. We horen bij God omdat de Heilige Geest ons opnieuw heeft doen geboren worden, ons opnieuw op de wereld heeft gezet, nu als kinderen van God. We horen bij God omdat Gods eigen Zoon, Jezus Christus, zichzelf tot onze broer heeft gemaakt. We horen bij elkaar, omdat we allemaal zoals we hier zitten, niemand uitgezonderd en niemand een beetje minder dan de ander, verloren mensen waren en zijn, mensen die alleen leven hebben, nu en voor eeuwig, omdat Jezus zijn leven voor ons heeft gegeven. Deze gemeenschappelijke geschiedenis van lief en leed, van Gods aanvaarding van ons, van Jezus liefde voor ons, maakt ons als gemeente tot huisgezin van God. En als elk gezin vieren we dat vooral aan tafel.

Een gezinsband is een band die moet groeien, die tijd kost. Gezin is jaren van geduld, lief en leed. Soms gebeurt het dat gemeenteleden de gemeente verlaten, wanneer er in de gemeente moeilijke zaken spelen of wanneer ze teleurgesteld zijn in andere gemeenteleden. Of wanneer ze een andere gemeente ontdekken 'waar het fijner is.' Wie zó een gemeente verlaat doet zichzelf tekort. Ontzegt zichzelf de ervaring de gemeente als huisgezin van God te beleven.

Want deze ervaring is de ervaring van lief en leed, van broederlijk en zusterlijk leed, verdriet en teleurstelling en van Gods bewarende liefde en zorg in dit alles. Je mist

die als je ervoor wegloupt. Gezin: jaren van geduld, lief en leed daar weet u veel van. U bent als gemeente niet van gisteren. U hebt een hele geschiedenis achter u. Deze kerk heeft ooit vol gezeten. Vreemden wisten dit gebouw, wisten de gemeente te vinden. U hebt als gemeente een hele geschiedenis achter u. Van gedulde hoogtepunten en dieptepunten. Een gezin is niet alleen gezin op de hoogtepunten. Als je elkaar in de dieptepunten echt vasthoudt, ben je misschien wel méér gezin. Als je dat doet, echt delen, geven, mag je van God iets verwachten. God geeft zijn gezin niet op.

De gemeente als het huisgezin van God. In een gezin groeien kinderen op, ook in de gemeente groeien kinderen op. Dat is elke zondag een feestelijk gezicht in deze kapel: tientallen kinderen voor in de zaal. En na een minuut of twintig verlaten ze zingend deze ruimte om naar hun eigen bijeenkomst te gaan. Wat een kinderen! Lange rijen, drie gangpaden vol! Ik word daar altijd door gezegend. De preek zondags kan tegenvallen. Maar de zegen van al die kinderen is er altijd. In de gemeente groeien kinderen op. Dat is wat anders dan: de gemeente telt veel jonge gezinnen met kinderen en gelukkig willen die kinderen nog wel naar de kerk. In het gezin van de gemeente groeien kinderen op zoals ze thuis opgroeien. Ze delen in veel wat er in de gemeente gebeurt. Ze hebben er hun eigen plek, zoals ze thuis hun eigen plek aan tafel hebben. Ze krijgen aandacht. Ze mogen in veel dingen op hun eigen wijze meedoen. Ze krijgen een complimentje. Soms worden ze gecorrigeerd. Net als thuis. En van dit alles worden ze groot. Ze groeien ervan. Zo groeien kinderen in de gemeente op. Er zijn volwassen gemeenteleden, die thuis geen kinderen hebben, maar wel in de gemeente. Dat hoort bij gemeente als gezin. In de gemeente van Jezus Christus zijn alleenstaanden. In de gemeente zijn kinderloze echtparen. Dat is vaak een diep verdriet. Maar in de gemeente hoeven geen kinderloze gelovigen te zijn. In de kapel en op bezoek bij andere gemeenteleden kunt u er bewust voor kiezen aandacht aan kinderen te geven. Met hen een praatje te maken, over het zondagschoolverhaal, over de liedjes die ze graag zingen, over hun mooie jurk. En wedden dat ze na drie keer u zelf opzoeken? U leeft er in op. Kinderen groeien er van.

De gemeente als gezin vervangt nooit het gemis van het gezin. Maar in de gemeente als gezin hoeft geen volwassene kinderloos te zijn. In Jesaja 54 staat een profetie over de toekomst van Jeruzalem, de stad van God: 'Jubel, onvruchtbare vrouw, jij die nooit een kind hebt gebaard; breek uit in gejuich en gejubel, jij die geen weeën hebt gekend. Want, zegt de HEER, de kinderen van deze verstoten vrouw zullen talrijker zijn dan die van de gehuwde.' 'De kinderen van deze verstoten vrouw zijn talrijker dan de kinderen van de gehuwde...' Dat geldt ook in de gemeente als het gezin van God. De gezinsband is een band van jarenlang geduld, liefde en leed, Van gedulde liefde, aandacht, zorg. Dat sluit ook persoonlijke vrijheid in! Liefde laat vrij, ze is een band. Maar een band die vrijheid kent.

Sommige gezinnen kennen geen vrijheid. Kinderen moeten precies zo denken en voelen als hun ouders. Op vakantie moet iedereen bergwandelen, omdat pa daar zo van opknapt. Gewoon op je rug in de zon liggen en lui een boekje lezen is er niet bij.

En alle kinderen moeten lijken op Jan, de model-zoon. De rapporten van Piet worden vergeleken met die van Jan. En als Elsje piano speelt zegt moeder: 'Jan deed het op jouw leeftijd zo en zo.' Gezinnen die geen persoonlijke vrijheid kennen zijn de grens van het gezin gepasseerd. Waarom hebben al onze kinderen een aparte voornaam? Omdat het in aanleg eigen zelfstandige persoonlijkheden zijn die in de praktijk op volwassen moeten worden. Het zijn allemaal Jansens! Dat is uw achternaam. Maar ze hebben allen een eigen voornaam. Jan is Jan. En Marieke is Marieke en mag dat ook wezen. In het Engels heet een voornaam 'christian name'. Je voornaam, de naam die je onderscheidt van alle anderen in het gezin, is je 'christian name', je christen naam. Daar zit veel in. Het is voluit christelijk een eigen roepnaam te hebben. Het hoort bij het geloof om een eigen persoonlijkheid te zijn, anders dan alle anderen. Dat mag. Dat is goed. Zo heeft God je bedoeld. Dit geldt ook in de gemeente als gezin. Daar heeft ieder ook zijn eigen 'christian name'. Zó heeft de Geest u wedergeboren doen worden tot een kind van God, tot een lid van het huisgezin van God. Zó met een eigen naam, met een eigen geloofsbeleving, met eigen gaven, met een eigen levensgeschiedenis. Dat vraagt vrijheid. En ruimte om uzelf te zijn. Over vrijheid en ruimte gesproken: u hebt in uw huis vast wel plekken waar u in alle vrijheid alleen kunt zijn. De ruimte waar u zelf bidt, de plek voor uw stille tijd. De ruimte waar u alleen bent met God. En dan is er de badkamer. Als u daar bent, doet u waarschijnlijk de knip op de deur. En er is in huis nog een ruimte die op slot gaat als u er bent. Hoe goed en hecht de gezinsband ook is: de anderen hoeven niet alles te zien. En te ruiken. En te weten.

Zo is het ook in het huisgezin van God. In de gemeente moet de vrijheid en de ruimte er zijn om alleen te zijn met God. Als huisgenoten van God moeten we niet alles van elkaar willen zien en willen weten. Er zijn dingen die God in de badkamer met u en mij alleen afhandelt, met de deur op de knip.

Denkt u zich deze situatie eens in. Dat de gemeente over twee weken, de eerste zondag in november, bij u thuis het avondmaal zou vieren. Wat roept dat bij u op? Als het om het aantal mensen gaat, zou het met wat inschikken misschien wel gaan. U hoeft er zich als gemeente niet voor te generen. Zo is de gemeente van Jezus Christus ooit begonnen. En dat niet omdat ze nog geen mooi kerkgebouw hadden, maar omdat de gemeente in de grond van de zaak een gezin is. Avondmaal vieren bij u thuis. Het brood presenteren op een broodschaal, waarvan u aan het ontbijt zelf uw sneetjes pakt... de wijn drinken uit een beker of glas waar u zelf karnemelk of dubbeldrank uit drinkt. Dan komt het gemeente in Jezus Christus-zijn wel erg dichtbij.

Erg dichtbij... Zo is het ooit begonnen. Zou ook een nieuw begin niet zo moeten beginnen? Gemeente is een gezin. Waar kun je dat beter leren dan thuis?

